

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 176.

NÉPJOG

Szerkesztőség:
Kaposvár, Irányi Dániel-
utca 11. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendők.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfize-
tések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólítások ide
intézendők.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A nagy reform.

Kaposvár, november 15.

Előttünk fekszik tehát egész terjedelmében Andrassy Gyula grófnak az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvényjavaslata.

A javaslatot első olvasásra már nagyarányu és szerencsés koncepciónak kell mondanunk.

Vezérelvei: a veszedelmes rázkódtatás lehető elkerülése és a magyarság előtérben maradásának lehető biztosítása.

Ennek eredménye az, hogy a javaslat nem helyezkedik a szoroson vett „általánosság“ alapjára és az, hogy a „többes“ szavazati rendszert fogadja el.

Az általánosságot egy az életkorhoz és egy az állandó lakásnozz fűzött föltétellel korlátozza.

Külön megokolásra a 24 éves életkor megkivánása nem szorul.

Ellenben foglalkoznunk kell az „állandó lakás“ föltételével.

A javaslat maga határozza meg, hogy mit ért állandó lakás alatt; azt mondja: állandó lakással bír az, akinek legalább egy év óta ugyanabban a községben van lakása.

Az állandó lakás ily értelemben való megkivánása kizárja a választói jogosultságból az állandóan és ellenőrizetlenül mozgó, rendszerint turbulens elemeket, amit minden gondolkozó elme csak helyesnek tarthat. Az országos ügyek intézésébe olyanokat bevonni, akik e házához az idetartozás kötelékével fűzve nincsenek, sőt tapasztalás szerint elvakított, félrevezetett tömeget alkotnak, a nagy liberalizmus nevében elkövetett merénylet volna.

Természetesen kiveszi a javaslat az állandó lakás föltétele alól a hivatalnokokat, akik áthelyezésük esetén elesnének választói jogosultságuktól, ha tőlük az állandó lakást a jelzett értelemben megkivánánk.

A javaslat a most jelzett kategóriákban is még megszorító intézkedéseket tesz. S itt lép előtérbe az irni-olvasni tudás föltétele.

Azok nevezetesen, akik irni és olvasni tudnak, közvetlenül és személyesen, akik irni, olvasni nem tudnak, közvetve és megbízott útján gyakorolják választói jogukat.

Itt ismét egy pontum szátiensz.

Kétségtelen, hogy a javaslat itt a multtal szemben jogfosztást tartalmaz. Mert ezáltal azok az irni, olvasni nem tudók, akik eddig vagyoni cenzus alapján egy szavazattal bírtak: ezután nem egy szavazattal a képviselőre, hanem csak a képviselő választásnál egy szavazattal bíró megbízottra szavazhatnak. Tehát a multhoz képest szavazatuk értéke egy tized, egy huszad, illetve egy harmincad értékre devalválódik a közvetlen választókkal való összehasonlításban.

Amde minden átmenetnek megvannak az áldozatai. Az értelmi cenzus is áldozatokat követel. Ezek csakis az intelligencia legalacsonyabb fokán állók lehetnek.

Az értelmi cenzus, bizonyos vagyoni és társadalompolitikai kiegészítéssel adja alapját a „többes szavazati“ rendszernek.

Legnagyobb kategória a javaslatban a „kettős szavazattal“ bírók kategóriája.

Az értelmi cenzust itt a középiskola négy osztályának elvégzése adja.

Társadalompolitikai szempontból pedig azok nyernek kettős szavazatot, akik katonaviselt 32 évet betöltött háromgyermekes apák; akik öt éve ugyanott szolgálnak.

Vagyoni cenzus alapján pedig kettős szavazattal azok bírnak, akik egy-egy adónemből legalább évi 20 korona adót fizetnek.

A „hármass“ szavazati jogosultság már pusztán értelmi és vagyoni cenzus alapján áll: ezek a középiskolák legfelsőbb osztályának elvégzése, vagy évi 100 korona egyenes állami adó.

Ezek a javaslat alapvető tételei.

Kifogást keresni lehet; csak egy bizonyos, hogy ezt a javaslatot nagy megfontolás után, a magyarság nagy szeretetével alkotta meg Andrassy Gyula gróf s azért a hiányokat pótolni, a hibákat korrigálni ugyanezzel a szeretettel, ugyanazzal a nagy megfontolással kell és nem szabad a javaslatból osztálykedvezést s a függetlenségi párt letörésére irányuló törekvést kiolvasni. Elvégre is minden reformnak legilletékesebb bírálója — a tapasztalás. Mi az új választási törvénytől a függetlenségi párt megerősödését várjuk és reméljük.

Politikai hírek.

— november 15.

* **Az állami költségvetés.** A Ház, a megállapodás szerint, a jövő esztendői állami költségvetés tárgyalásába most szerdán fog bele. A sürgősség iránt azután csütörtökön vagy pénteken történik előterjesztés.

* **Előadók választása.** A képviselőház közigazgatási bizottsága *Baththyány Tivadar* gróf elnöklésével a bortörvényjavaslat előadójaul *Buday Barnát*, a statisztikai jelentés előadójaul *Szmracsányi Györgyöt* választotta meg — A földmívelésügyi bizottság *Potoczky Dezső* elnöklésével tartott ülést és a bortörvényjavaslat előadójaul *Bernáth Bélát* választotta meg. — A képviselőház munkásügyi bizottsága az iparfelügyelő 1906. évi működéséről szóló jelentés előadójaul *Ernst Sándort*, a nők éjjeli munkájáról szóló törvényjavaslat és a munkásbiztosítási hivatal fegyelmi szabályzatáról szóló jelentés előadójaul *Szalmáry Mórt*, a vasárnapi munkaszünetéről szóló jelentés előadójaul *Török Kalmánt* választotta meg.

* **A pozsony - bécsi villamos.** A képviselőház pénzügyi bizottsága elfogadta a pozsony - bécsi villamosvasut létesítéséről szóló törvényjavaslatot.

A képviselőház ülése.

Kaposvár, november 15.

Szerda.

A delegáció ülései miatt szünetelt a képviselőház, amely szerdán tartotta az első ülését.

Justh Gyula elnökölt az ülésen, amelyen a kormány minden tagja jelen volt, de teljesen megteltek a képviselők padjai is.

Az ülés megnyitása és az elnöki bejelentések után

Jekkefalussy Lajos honvédelmi minisz-

ler törvényjavaslatot nyújtott be az 1904-ben beszerzett ismétlőpuskák költségeiről és betervezési a honvédelmi miniszteri statisztikai jelentéseket. A jelentéseket a honvédelmi bizottsághoz utasítják, a hadmentességi díjakról szóló jelentést pedig *Thaly Kálmán* indítványára a pénzügyi bizottságnak is kiadják.

Nyomban *Andrássy Gyula* gróf belügy miniszter emelkedett szólásra és betervezte az országgyűlési képviselőválasztásról szóló törvényjavaslatot.

Amint *Andrássy* beszédéhez kezdett, a nemzetiségi sorából durva megjegyzések hangzottak, amelyeket a belügyminiszter erősen, férfiasan utasított vissza és amelyek miatt több rendreutasítás történt.

Andrássy hosszan indokolta törvényjavaslatát, amelynek sarkalatos elve a választói jog kiterjesztése mellett is a magyarság hegemoniájának biztosítása.

A törvényjavaslat szerint szavazati joga van minden 24 évet betöltött férfinak, aki magyar állampolgár, állandó lakással bír, politikai jogának gyakorlásától eltiltva nincs, vagy nem áll a választói jogosultsággal összeférhetetlen közszolgálatban.

Akik magyarul írni és olvasni tudnak, közvetlenül és személyesen, a többiek közvetve, megbízott útján szavaznak. Ez utóbbiak tizen választanak egy megbízottat, aki nevükben szavaz.

Egyes szavazata van az analfabéták megbízottjának és minden közvetlen választónak, ha többes szavazati joga nincs.

Kettős szavazata van annak, aki a középiskola négy osztályát elvégezte, vagy olyan alkalmazásban van, amelyhez ilyen képesítés kell; továbbá az a 32 éves, katonavégzett egyén, akinek legalább három gyermeke van, aki 20 korona egyenes adót fizet; aki munkaadóként 5 év óta legalább egy felnőtt egyént alkalmaz, aki ilyen alkalmazásban 5 év óta ugyanazon helyen szolgál.

Hármas szavazati joga van annak, akinek középiskolai képesítése van, vagy ilyen képesítést igénylő hivatallal bír és aki száz korona egyenes adót fizet.

A szavazás nyíltan, körönként történik és különösen nagy változást hoz az új javaslat a központi bizottság működésében, amelyre nagy feladatot hárít.

A kerületek beosztásáról külön törvény fog intézkedni.

Ezek a főbb pontjai *Andrássy* javaslatának, amelynek előkészítését a Ház 31 tagu bizottságra bízta.

Wekerle Sándor miniszterelnök terjesztette még be az annexióról szóló törvényjavaslatát, majd *Rakovszky Béla* interpellációjával az ülés véget ért.

Csütörtök.

Justh Gyula elnökölt az ülésen, amelyen

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a borhamisítás ellen nyújtott be törvényjavaslatot, míg

Günther Antal igazságügyminiszter a Budapesten szervezendő magyar főudvarnagyi biróság szervezéséről szóló törvényjavaslatot terjesztette elő.

Hencz Károly a zárszámadási bizottság, *Okolicsányi László* az állandó igazoló választmány, *Hédervári Lehel* a mentelmi bizottság jelentését mutatta be.

Simonyi-Semadám Sándor a chekktörvényt ismertette, melyet *Surmin György* és *P. Ábrahám* Dezső hozzászólása után elfogadta a Ház.

Elfogadta a képviselőház a kereskedelmi üzlet átruházásáról, a vízi beruházásokról és a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot.

Péntek.

Justh Gyula elnök nyitotta meg az ülést amelyen

Babócsay Sándor indokolta a balpárti képviselőknek a jubileumi kereszt tárgyában tett indítványát.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt *Babócsay*nak. Beszédében kifejtette, hogy a király uralkodása a valóságban 1848. december 2-án kezdődött; a jubileumi kereszt nem rendjel, csak emlékérem, amelynek viselésére senkit sem lehet kötelezni, azonban tiszteletlenség volna, ha az uralkodó ünnepéről tudomást nem szereznenék és a felségnek ezt az udvariassági tényét visszautasítanánk.

A miniszterelnök javaslatára a Ház nem tűzi napirendre a balpártiak indítványát.

Azután a harmadszori olvasásban is elfogadták a chekkről, a kereskedelmi üzlet átruházásáról és a vízi beruházásokról szóló javaslatokat, amelyeket áttettek a főrendiházhoz.

A választási törvény és az annexióról szóló törvény tárgyalására bizottságokat választott a Ház, amely azután a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot tárgyalta.

Madarász József, *Török Kálmán* és *Hock János* felszólalása után a Ház a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadták.

Szombat.

A képviselőház több felszólalás után elfogadta a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot, majd kérvényeket tárgyaltak. Több interpelláció után az ülés véget ért.

Dél előtt tartott ülést a választási és az annexió törvényjavaslat előkészítő bizottsága.

A képviselőház közigazgatási bizottsága szombat délután 5 órakor a képviselőház I. számú termében ülést tartott, melynek tárgyai voltak: 1. a pestis és kolera ellen való védekezés tárgyában *Parisban* 1903. december 3-án kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szó belügyminiszteri törvényjavaslat; 2. a belügyminiszter jelentése *Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye Kiskunmajsza* községéhez tartozó *Mérgespusztának* *Csongrád vármegyébe* történt átkelezése tárgyában.

Az annexió a Házban.

— november 15.

Törvény az annexióról

A képviselőház szerdai ülésén *Wekerle* Sándor miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett elő *Bosznia és Hercegovina* annexiójáról. A javaslat címe: „Törvényjavaslat a császári és apostoli királyi felsége szuverén jogainak *Bosznia* és *Hercegovinára* való kiterjesztése tárgyában.” A javaslat négy szakaszból áll, és csupán a legszükségesebb rendelkezéseket tartalmazza: Az első szakasz

a szuverénitás kiterjesztéséről, a második a trónöröklés rendjét szabályozó törvényeknek az új tartományokra való kiterjesztéséről, a harmadik az 1880. évi VI törvényben megalkotott provizórium további fenntartásáról, a negyedik szakasz pedig arról a kautaléről szól, hogy *Ausztriában* is megfelelő intézkedéseknek kell törvényerőre lépniök. Az állampolgárságról, a parlamentárizmusról, a kormányzás módjáról és a többi nehéz megoldandó kérdéssről nincs még szó a javaslatban. A megokolás rövid történeti áttekintés alapján bejelenti, hogy a boszniai viszonyok névleges rendezésekor *Ausztriával* szemben is érvényesíteni fogjuk a magyar királynak a megszállott tartományokra való történelmi jogát. A törvényjavaslat szakaszai így szólnak:

1. §. Az országgyűlés tudomásul veszi, hogy a császári és királyi felsége *Bosznia* és *Hercegovinának* alkotmányos autonómiát adandó, tekintettel azokra az ősi kötelezettségekre, melyek dicső elődeit a magyar trónon ezen országokhoz fűzték, szuverén jogait ezen országokra kiterjesztette.

2. §. A trónöröklésre vonatkozó 1723. évi I. és II. törvénycikknek rendelkezései ezen országra nézve is hatályba lépnek.

3. §. Tekintettel arra, hogy *Bosznianak* és *Hercegovinának* viszonya a magyar államhoz sem régebb, sem újabb törvényekben megállapítva nincsen, s hogy e tekintetben az 1880. évi VI. törvénycikk 5. §-ának rendelkezései érvényben vannak, utasítatik a kormány, hogy addig, míg eziránt a magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok törvényhozásainak egyetértő jóváhagyásával változás történik, az idézett 1880. évi VI. törvénycikk rendelkezései értelmében járjon el.

4. §. Jelen törvény azon föltétel alatt, hogy annak megfelelő határozmányok a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban is törvényerőre emelkednek, kihirdetési napján lép életbe.

Interpelláció Szerbia miatt.

Ugyancsak e szerdai ülésen miniszterelnöki nyilatkozat hangzott el Szerbia magatartására nézve.

Rakovszky Béla interpellálta a miniszterelnököt, akitől azt kérdezte: igaz-e hogy *Belgrádban* már úgy alakultak a viszonyok, hogy követségünk irattárát a biztosság érdekében át kellett szállítani a német követséghez? Tudja-e a miniszterelnök, hogy *Szerbia* már hetek óta fegyverkezik és mozgosít? Nem tartaná-e célszerűnek a miniszterelnök, hogy *Szerbiát* figyelmeztesse, hogy az esetben, ha a legrövidebb idő alatt abba nem hagyja a fegyverkezést és ellenséges készülődést, mi is kénytelenek leszünk hasonló intézkedéseket tenni, de még nagyobb energiával? Igaz-e, hogy *Oroszország* megígérte a szerb trónörökösnek a szerb érdekek képviselését? Kérdi a miniszterelnököt: milyen természetűek lehetnek ezek a szerb érdekek, melyeknek támogatását *Oroszország* megígérte? Adhat-e a miniszterelnök fölvilágosítást arról, hogy az angol sajtó által ellenünk intézett támadások az irányadó angol körök véleményét fejezik-e ki? Abban az esetben, ha *Szerbia* energikus rendszabályok alkalmazására provokálna bennünket, mi lenne *Oroszországnak* az álláspontja? Ezt szem előtt tartva, mit várhatunk német és olasz szövetségeseinktől? Mivel a konstantinápolyi lapok azt állítják, hogy a *Bosznia* ügyében megindult tárgyalás kezdetén a külügyminiszter késznek nyilatkozott arra, hogy kompenzáció gyanánt elvállaljuk a török államadósság egy részét, a miniszterelnök megerősítheti-e ezt a hirt, vagy megcáfolja?

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban válaszolt az interpellációra és a következőket mondotta: Amennyiben a fölvetett kérdések némelyikében és a külügyeink jelen állapotában több irányú tárgyalások vannak folyamatban, a tisztelt képviselő ur interpellációjára röviden s csak részben válaszol-

hatok. Nem tehetek le a reményről, hogy az az incidens és fenyegető magatartás, a mely Szerbiában ellenünk megnyilvánul, józanabb és normálisabb fölfogásnak fog tért engedni. Mindent elkövetünk arra nézve, hogy készenlétben levő hatalmi erőnket Szerbia irányában ne kelljen érvényesítenünk, (Helyeslés.) hogy Szerbiát a veszedelmekre és békés magatartásra figyelmeztessük és e tekintetben el merem mondani, hogy nemcsak szövetségeseink, de minden hatalomnak támogatására számíthatunk. (Élénk helyeslés.) Éppen azért mellőzendőnek tartom, hogy e kérdésekkel most részleteiben és messzemenőleg foglalkozzunk. A tisztelt képviselő urnak hozzam intézett kérdései közül azonban kettőre mégis válaszolni kívánok. (Halljuk! Halljuk!) Először is, hogy Szerbia micsoda követeléseket és igényeket támaszt és hogy ezekkel szemben mily álláspontot foglalunk el, erre nem nyilatkozhatunk, mert Szerbiának igényei tudtommal formulázva nincsenek és előttem ismeretlenek. A mi a másik kérdést illeti, hogy a török államadósság egy részének átvállalása iránt mi tettünk-e ígéreteket, vagy tárgyalásokba bocsátkoztunk e, erre nézve megjegyzésem csak az, hogy akkor, mikor mi a tartományokat megszállottuk, Törökországnak helyzetén könnyítettünk, mert azokat a nagy áldozatokat vállaltuk magunkra, melyeket különben a török birodalomnak kellett volna ugy saját konszolidációja, mint a boszniai viszonyok érdekében hoznia. Mostani — hogy ugy fejezzem ki magamat — annexió által pedig Törökország pénzügyi helyzetét nem alteráljuk és ezen okokból kezdettől fogva kizártnak tartottuk és kizártnak tartjuk most is, hogy államadósság vagy más kötelezettségek elvállalása iránt bármilyen kötelezettségekbe bocsátkozzunk. (Helyeslés.) Kérem a tisztelt Hazat, hogy válaszat tudomásul venni méltóztassék. (Élénk helyeslés.)

Az interpelláló és a Haz tudomásul vette a válaszat.

A közigazgatási bizottság ülése.

Kaposvár, november 15.

Somogyvármegye köztörvényhatóságának közigazgatási bizottsága szerdán tartotta havi rendes ülést a vármegyeház dísztermében, ahol *Kapotsfy* Jenő főispán akadályoztatása miatt *Kacs Kovics* Lajos alispán elnökölt.

Jelen voltak az ülésen: *Plachner* Sándor vármegyei főjegyző, *Kovács* Sebestény Gyula dr., *Noszlopy* Tivadar és *Lengvári* Ferenc vármegyei aljegyzők, *Andorka* Elek dr. vármegyei tisztifőügyész, *Szaplonczay* Manó dr. kir. tanácsos, vármegyei tisztifőorvos, *Bosnyák* László vármegyei árvaszéki elnök; az állami hivatalok részéről: *Kulin* Sándor kir. ügyész, *Solymásky* Ágost pénzügyigazgató, *Gulyás* Ferenc dr. kir. tanfelügyelő és *Débold* Béla, az államépítészeti hivatal vezetője; a bizottság választott tagjai közül *Széchényi* Aladar gróf, *Tevely* Béla dr., *Csorba* Ede és *Gaál* Gyula dr. jelentek meg.

Az elnök bejelentette, hogy az igazságügyminiszter a közigazgatási bizottság póttagjául *Révy* László dr. kir. alügyészt

nevezte ki a kir. ügyész esetleges akadályoztatása esetére.

Azután a vármegye mult havi közállapotáról tettek jelentést az egyes referensek.

Kacs Kovics Lajos alispán jelentette, hogy a közigazgatás a mult hónapban minden akadály nélkül haladt medrében.

Bosnyák László árvaszéki elnök jelentése szerint a gyámügyi közigazgatás menete zavartalan volt. Az árvaszék októberben 1570 ügyet intézett el.

Szaplonczay Manó dr. vármegyei tisztifőorvos jelentése Somogyvármegye mult havi közegészségügyi állapotát az előző haviénál általában rosszabbnak mondja. A leggyakrabban előfordult betegségek a légző és emésztőszervek hurutos bántalmái s különösen a Drávidéken a váltóláz voltak. Fertőző betegségek közül járványszerűleg lépett fel a vörheny: Berzencén, Csurgón, Szárszón s fejtűn erősen Kaposváron; szórványosan fordultak elő ronszó toroklob, torokgyík, kanyaró, hasihagymáz és hökkhurut. — A kaposvári közkórházban a babatanfolyamot befejezték. Jelentette továbbá a tisztifőorvos, hogy megnyitott a tüdővészkek kaposvári ingyenes rendelőintézete és hogy a somogyi antituberkulotikus szövetség akciót fejt ki a járási székhelyeken létesítendő diszpanzerek érdekében.

Az ugosztus 1 én életbe léptetett huszvizsgálati törvény több oly intézkedést tartalmaz, mely a somogyi viszonyoknak nem felel meg. Emiatt *Kacs Kovics* Lajos alispán felterjesztést is tett a földmivelésügyi miniszterhez. A közigazgatási bizottság *Gaál* Gyula indítványára elhatározta, hogy újból sürgős felterjesztést intéz a rendelet sérelmes részének megváltoztatása érdekében.

Solymásky Ágoston kir. pénzügyigazgató jelentette, hogy október hó folyamán államadó befolyt: Igal 26649 korona 27 fillér, Kaposvár 44456 korona 84 fillér, Csurgó 21,997 korona 63 fillér, Lengyelóti 25,664 korona 65 fillér, Marcali 43457 korona 01 fillér, Nagyatád 18,431 korona 61 fillér, Szigetvár 4,778 korona 25 fillér, Tab 31,882 korona 18 fillér, összesen 250,317 korona 44 fillér. — Ez az összeg 158,496 korona 90 fillérrel kevesebb a tavaly októberben befolyt összegnél. — Folyó év január 1 től október végéig összesen 3,051,252 korona 16 fillér folyt be a somogyvármegyei állami adóhivataloknál. — Egyéb közvetett kincstári tartozások és illetékek címén befizettek október hónapban összesen 127,739 kor.

Hajnal József törvényhatóság kir. főállatorvos jelentése arról szölt, hogy a mult havi állat-gészségügyi viszonyok kedvezők voltak.

Ragályos betegségek csak elvétve fordultak elő. — Veszettség dühöngött Szentborbás és Iharosberény községekben; lépfene Gyékényesen és Kazsokon; rühkór Iharoson; sertésvész Hencse, Nagydobsza, Poklosi, Almamellék, Tur, Lelle, Szöllőgyörök és Kapolyban; sertésorbánc pedig Látrány és Balványos községekben.

Kulin Sándor kir. ügyész jelentése szerint a kaposvári törvényszéki fogházban október végén jogerős ítélet alapján 83 férfi, 13 nő, felebbezés alatt álló ügyből kifolyólag 2 férfi, vizsgálati fogságban 33 férfi 6 nő volt. Orvosi kezelés alatt 4 férfi, 4 nő állott.

A bizottság még felebbezéseket intézett el, mire az ülés 11 órakor véget ért.

A somogyi muzeum.

Kaposvár, november 15.

A Somogy megyei Muzeum-egyesület előkészítő bizottsága az alábbi felhívást bocsátotta ki:

A Dunántulnak közepén, az ország tengerre vezető egyetlen világutja mentén és a magyar nyelvhatár déli szélén fekvő Somogyvármegye és székvárosa mindaddig nem gondoskodott arról, hogy földjének, természetvilágának, népének, történetének, művelődési, művészi és társadalmi fejlődésének emléktárgyai és adatai gyűjteményszerűleg egybeállítsanak, megmentessenek az idő átalakító és megsemmisítő hatásától.

Vármegyénk és székvárosunk, amely szerencsés fekvésénél és terjedelménél fogva hivatva lenne a Dunántulnak ép oly kulturális gócpontjává lenni, akár Kassa a felvidéknek, — e téren eddig tétlen maradt.

Legértékesebb történeti, legszebb természeti és legérdekesebb néprajzi s népművészeti tárgyai nap-nap után pusztulnak vagy hordatnak széjjel, ha megmentésükről és megőrzésükről ideje korán nem gondoskodunk.

Körülföttünk Szekszárd, Veszprém, sőt a kis Keszthely és Sümeg országos megmentésünkre hirneves muzeumokkal dicsekszenek már.

Sem a külföldi, sem a hazai turistának vagy tudósnak, ha körünkbe jön, semmi különleges, semmi történetileg vagy művelődésileg becses gyűjteményt de nem mutatunk; nincs semmink, ami a magyarság kulturális hegemoniájának eszköze és kézzelfogható bizonyítéka lenne. Ifjuságunknak sem adhatuk alkalmat, hogy szemléletileg merítsen tudást és lelkesedést az elmúlt idők küzdelmeinek emlék-köveiből és a jelen kifejlődésének gyökérszálaiból!

Feladatunkká tettük, hogy vármegyénket és székvárosunkat e szégyenletes állapotból nemcsak kiemeljük, hanem oly kulturális középponttá alakítsuk, melyet fekvése, terjedelme és színmagyar volta missziójává tesz.

Ismerve vármegyénk minden tagjának a szép és jó iránt fogékonyságát, — megvagyunk róla győződve, hogy mindegyikükben önzetlen és odaadó segítséget fogunk találni tervünk kivételére, lelkesedéssel fogunk sorakozni közös zászlónk alá és testvéri kezet nyujtanak közös munkánkhoz.

Midőn a vármegye székházában már helyiséget biztosítottunk a muzeum tárgyai részére, midőn a muzeumi tárgyaknak a vármegye tulajdonánál való összegyűjtésén fáradozunk, — azon meggyőződésünknél adunk kifejezést, hogy a vármegye minden kulturális férfia meg fog mindent mozdítani, hogy ami csak fellelhető, minden műbecsű történeti, régészeti, néprajzi, népművészeti, földtani, természeti stb. emléktárgy a somogy megyei muzeumba a vármegye tulajdonánál bekerüljön, egyidejűleg belép az alakulóban levő somogyvármegyei muzeum egyesület tagjai sorába és annak részére barátai s ismerősei körében tagokat fog gyűjteni.

A tagsági belépés módzatait ugy kívántuk megállapítani, hogy az erő-viszonyok különbsége mellett is mód és alkalom adassék mindenkinek a segítő munkára.

Alapító tagjává lesz a somogy megyei muzeum egyesületnek, aki legalább is egyszersmindenkorra fizetendő 50 koronával

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a leghibiztosabb óvó-szer.

Minden külföldit fölül-mul hazánk természetes szénsavas-vizek királya:

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor-

a mohai **ÁGNES-Forrás.**

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitűnő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomor-

bajosoknak.

Kedvelt borvíz!

Olosóbb a szódavíznél!

Mindenütt kapható!

Főraktár: **Honig & Veinberger** uraknál Kaposvár.

lép a tagok sorába; a rendes tagok 5 éven át évenként 2 koronát fizetnek; míg pártoló tag az, aki legalább 10 korona készpénzt vagy ily értékű muzeumi tárgyat ajándékozik. Kaposvárott, 1908. november hó. Hazafias üdvözléssel: A somogy megyei muzeum egyesület előkészítő bizottsága nevében Kacs Kovics Lajos Somogyvármegye alispánja, gróf Somsich Géza, fölbirtokos

H I R E K.

— **Személyi hir.** *Kapotsfy* Jenő főispán hivatalos ügyekben néhány napig Budapesten időzött.

— **Somogyvármegye rendkívüli közgyűlése.** *Kapotsfy* Jenő főispán november 28-ára a vármegye törvényhatósági bizottságát rendkívüli közgyűlésre hívta össze. A rendkívüli közgyűlésen Kaposvár nagy kölcsönét tárgyalják és az esküdtbírói bizalmi férfiakat választják meg.

— **Főuri házasság.** *Inkey* József báró cs. és kir. kamarás, a magyar főrendiház örökös tagja, a csurgói kerület országgyűlési képviselője, néhai *Inkey* István báró és neje született *Eötvös* Jolanta bárónő fia f. hó 18-án délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét a budapesti Szent István bazilikában *Apponyi* Terezi grófnővel, *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagy, belső titkos tanácsos, főrendiházi tag és neje született *Scher-Thoss* Margit grófnő, cs. és kir. palotahölgy és csillagkeresztes hölgy leányával.

— **Szigetváron választás lesz.** Az igazságügyminiszter *Olay* Lajos szigetvári orsz. képviselőt Karcagra kir. közjegyzőnek nevezte ki, minek folytán *Olay* lemond a mandátumáról és így Szigetváron képviselőválasztás lesz.

— **A kaposvári Nemzeti Casinó** most töltötte be fennállásának 70. évét. Ebből az alkalomból november 22-én nagy ünnepséget rendez a Nemzeti Casinó és erre az ünnepségre meghívta dr. *Váradi* Antal udvari tanácsost is. *Váradi* most az alábbi levelet intézte dr. *Pete* Martonhoz, lapunk felelős szerkesztőjéhez, mint a Casinó titkárához:

„Igen tisztelt Titkár Ur!

A kaposvári Nemzeti Casinó Egyesület megítélt meghívásának engedve, folyó hó 21-én a délutáni vonattal fogok Kaposvárra indulni, hogy ott másnap, vasárnap délelőtt felolvasásomat, illetve előadásomat megtartsam.

Kérem a mélyen tisztelt Casinó Egyesületnek melegen érzett üdvözlétemet továbbítani maradok tisztelettel

Dr. Váradi Antal,
udvari tanácsos, szerkesztő.

— **Szemle a somogyi őrsőkön.** *Rómay* Béla a székesfehérvári csendőrkörületi parancsnokság őrnagya most tart szemlélt somogyvármegye csendőrorsei fölött.

— **Névmagyarosítások.** *Kiskoru Lang* Sándor nemesvidi lakos „*Láng*“-ra, *Weinberger* József zamárdi lakos és *kiskoru Mór* fia pedig „*Vámos*“-ra magyarosítottak nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

— **Az igazoló választmány tagjai.** A város képviselőtestülete a jövő évben megejtendő városi képviselőtestületi tagválasztásra az igazoló választmány tagjaiul *Berger* Samu dr. és *Zánkay* Gusztáv dr. városi képviselőket választotta meg. Az alispán ugyanazon választmányba *Hadekker* Károly dr. és *Szabados* Imre városi képviselőket nevezte ki.

— **Kaposvár város közgyűlése.** Kaposvár város képviselőtestülete csütörtökön *Németh* István polgármester elnöklése mellett rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a városatyák igen kevés számmal jelentek meg

ugy, hogy több olyan ügy, amely általános többség jelenlétét igényli, elmaradt a tárgyalásról. — Elhatározta a közgyűlés, hogy a ref. templom toronyóráját városi kezelésbe veszi. — *Hagelman* Karolytól a város már régen megvette a Teleky-utcai házat óvoda céljaira, de még nem hagytak jóvá az erről szóló szerződést. A képviselőtestület 5000 korona foglalót utalványozott ki *Hagelmannak*. — A képviselőtestület különféle ingatlanok vásárlására és tartozások fizetésére 406.000 kölcsönt vesz fel a *Posti első hazai takarékpénztártól*. A közgyűlés illetőségi ügyek elintézésével véget ért.

— **Házadómentesítések Somogyban.** A kaposvári pénzügyigazgatóság október hó folyamán egyes járásek szerint ideiglenes házadómentességet engedélyezett: az igali járásban 12, a kaposváriban 12, a marcaliban 13, a lengyeltótiiban 12, a nagyatadiban 10 a szigetváriban 1 és a tabi járásban 20 épületre. Ezen számok az előző hónapokéval szemben aránytalanul nagy csökkenést mutatnak, ami az erősen megcsappant építkezésekre vezethető vissza.

— **Gazdasági tanfolyamok Somogyban.** A *somogy megyei gazdasági egyesület* a földművelésügyi minisztérium támogatásával a téli hónapokban harminc somogy megyei községben gazdasági tanfolyamokat fog rendezni. A földművelésügyi minisztérium e célra 1500 korona segélyt szavazott meg a gazdasági egyesületnek. Gazdasági tanfolyamok lesznek a következő községekben: Andocs, Törökkoppány, Kisbár, Karád, Kéthely, Szakácsi, Böhönye, Gige, Molvány, Poklosi, Kiskorpad, Magyaregres, Zimány, Köröshegy, Almamellék, Boldogasszonyfa, Mosdós Nagybajom, Sárd, Csoknya, Pata, Zador, Fölsőseged Kutas, Tótszentpál, Raksi, Nágoes, Faluszemes, Ihárosberény és Pula.

— **A kaposvári tisztviselők lakbérére.** Budapestről teljesen megbízható forrásból érkezik a hír, hogy a pénzügyminiszteriumban már felig meddig elkészültek a városoknak lakbérosztályba való sorolásával és *Kapotsfy* Jenő főispán közbenjárására Kaposvár városa azon városok között szerepel, amelyek a budapesti lakásbérek 80 százalékát fogják kapni. Most azonban már bizonyossá vált, hogy a kaposvári tisztviselők megkapják a 80 százalékot és pedig minden valószínűség szerint december elején, de legkésőbb karácsonykor, amikor az október-decemberi negyedre eső lakásbértöbbletet utalványozzák ki.

— **Gőzhajó-járatok a Balatonon.** A Balatonon gőzhajó november elsejétől csak *Boglár—Révfülöp* és *Badacsony* állomások között közlekedik, még pedig *Boglár* és *Révfülöp* állomások között naponként kétszer. *Boglár* és *Badacsony* között minden szombaton és vasárnapon. Egész hajóra kományokat azonban a Balaton bármely pontjára tovább is szállítanak.

— **Közütaink állapota.** A vármegyén keresztül vonuló állami közüta, valamint a törvényhatósági közüta állapota — *Débold* Béla kir. főmérnök, az államépítészeti hivatal főnökeinek jelentése szerint — kifogástalan. Az utépítkezések még mindig folynak s a beruházási hitel terhére a következő utakat építik: a pusztakapoly—szántódi, andocs—boglári, nagyatad—babócsai, kiskorpad—sárd—sörnyei, nagyatad—labodi, marcali—nemesvidi törvényhatósági, továbbá a bonnyai, somogyvári, repási toponári és kaposfüredi vasúti állomásokhoz vezető utakat. — Itt említjük meg, hogy a szőcsény-pusztá—balatonszentgyörgyi úton levő 3 sz. betonhid, melyek ez év augusztus havában egy felhőszakadás elpusztított, teljesen elkészült.

— **Összegegett pulykapasztor.** Igali tudósítónk jelenti: *Kovács* János fonói urasági cseléd 13 éves *Rozi* lánya pulykakat legeltetett a mezőn. A kis lány valószínűleg fázott s tüzet rakott a szabad ég alatt. Melegedett. Eközben ruhája tüzet fogott, pár pillanat alatt a kisleány teljesen láng-

ban állott s alig egy óra alatt belehalt rettenetes sebeibe.

— **Vakmerő betörés.** Péntek éjjel párját ritkító betörés történt Pusztakovácsi községben, ahol *Kaufmann* Mályás lakását tiszteletük meg látogatásukkal a betörők. Éjjel 1—2 óra között a házbelieliek halk zöreijre ébredtek fel s meglepetten látták, hogy a másik, rendszerint lakatlan szobából gyér világosság szűrődik át. Az első pillanatban azt hitték, hogy s épen sütő hold sugarai vetődtek az ablakon keresztül, de a folytonosan tartó tompított zaj rávezette őket a valódi tényre, hogy idegenek járnak a szobában. Nyomban be akartak hatolni, de az ajtó el volt butorokkal toriaszva. Nagy időbe telt, míg végre más uton bejutottak a szobába, ahol már csak nagy rendetlenséget és a betörők hült helyét találtak. Elvitték a betörők az egész ágynemű készletet, ékszereket s különböző apróbb, értékesebb tárgyakat. A kár meghaladja az 1000 koronát

G S A R N O K.

Vonatok jönnek, vonatok mennek,

A szerzetes.

Rossz kis vicinálison, szagos olajjal világított, befüggönyözött ablaku, hideg kocsiban utaztunk. Kettlen. Én meg egy szerzetes. Az egyik sarokban, jobbra én. A másik oldalon, a sarokban ült ő. Egy hatalmas szal, erőtelj duzzadó férfi, durva szerzetesi ruhájában is impozáns, méltóságos. Gyönyörű sasorra, mély tűzű szemei, magas homloka volt, amit csak jobban érvényre juttatott a kiberetvalt haj

Csendes zörgéssel ment a vonat. Én télikabátomba temetkezve szivaroztam. Ő a vastag imakönyvéből hangosan olvasott, azt hiszem utazás alkalmára előírt imát; latint, alázatosat, segítségül kérőt minden kísértés ellen.

Ez szép kép volt, ez imponál a kényelemből pogány léleknek is: Ime, egy földi szent, aki odahaza zárt ajtós házban, udvarra nyíló, rácsos táblás szobában lakik, kényelem nélkül, majdnem önsarnyagatással a teste iránt, ima, tanulás mellett védekezik még a rossz gondolatok ellen is, most uton vasúti kupéban kettőzött buzgalommal és áhitattal merül imakönyvébe.

Aztán becsukta a könyvet, felállt, felém fordult:

— Engedelmeivel — mondotta és az amugy is rosszul világító lámpa üveggömbjére két oldalt ráhuzta az ernyőt.

Koromsötét lett. Csak a zajból tudtam kivenni, hogy visszaül helyér, derekán lógó öreg szemü olvasóját oldja le és finom, befelé szálló áhitatos mormogással kezdi leimádkozni...

A vonat ment tovább. Egem kezdett untatni az egyhangú rázás, a sötétség, a szomszédom. Elvégre is...

Két perc multával egy nagyobb állomáson voltunk. Kivülről ivlambák megtört fénye, hordárok kiabálása, csengetyűszó jött be a kocsiba. Egyszerre csak erős sístérgés, robogás és a szomszéd vágányon mellénk bejön egy másik vonat. Egy hatalmas mozdonyu, Pullmann kocsis gyors.

A szerzetes egy percre félbehagyja az imáját és kissé oldalt huzza az ablakfüggönyt.

És a velünk szemben álló kocsiból egy gyönyörű szőke leányfej mosolyog át hozzánk. Egy pajkosszemű angyal, valami gazdag ember jól öltöztetett leánya: gondtalan, csintalan, az arcáról, az alakjáról, a kosztümjéről árasztva a jólét hitét, a gráciát, az élet, a szerelem imádatát.

A szerzetes egy pillanatra tekintetbe kapja, aztán gyorsan visszarantja a függönyt.

Vé-e a képnek. Megint sötét van. Nyomban rá indul a vonatunk. Én mosolyogva szívom szivaromat és hallom, amint az öregszemű olvasó ügyetlenül kopog, zörög ott a sarokban...

A durva barna függönyön át is látom még az előbbi képet... Még jobban... Még szebben... Én is... Ő is...

(Vége.)

Közgazdaság.

Szentimrei m. kir. földmivestskola.

I. A szentimrei m. kir. földmivestiskolánál 1909 év január és február havában 8 hetes mezőgazdasági és háziipari tanfolyamot tartunk azon célból, hogy környékünk kisgazdáinak fiait a mezőgazdalkodás legfontosabb ismereteire és a gazdalkodásnál szükséges eszközök készítésére (bognár munka, kefe, seprő kötés, kosár fonás stb.) megtanítsuk.

A tanfolyam teljesen ingyen, a résztvevők díjlanul kapnak lakást, élelmezést, mosást sőt a tanfolyam alatt készített háziipari tárgyak sikerült példányait is hazavihetik.

A tanfolyam 1909 év január hó 4-én kezdődik. Felveszük a kisgazdák 16 évet betöltött fiait, a kik jelentkezéssel levelükhöz az illetékes község előjáróságától a belépni ohajtó korát és erkölcsi magaviseletét tanúsító bélyeg mentes bizonylatot csatolnak.

A jelentkezés határideje december hó 20-ika.

A szentimrei m. kir. földmivestiskola igazgatója:

Bolgar,
igazgató.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

A szerkesztésért felelős.

Dr. Pete Márton.

Értesitem t. vevőimet és a közönséget, hogy 27 év óta fennálló rövidáru, kézimunka és cipőraktáramat

feloszlatom,

és a raktáron levő összes árukat a legjutányosabb áron kiárusítom

Tisztelettel

Pollák József.

Érvényes 1908. október 1-étől.

A Kaposvárra érkező és Kaposvárról induló vonatok (téli) menetrendje.

A vonat száma	Allomás	Érkezik	Indul	Jegyzet
Budapest - Fiume				
1002	Kaposvár	d. e. 10 óra 56 p.	d. e. 10 óra 57 p.	gyorsvonat
1008	"	d. u. 3 óra 6 p.	d. u. 3 óra 14 p.	személy vonat
1902	"	este 7 óra 20 p.	este 7 óra 28 p.	Dombóvárig gyors, azután sz. vonat.
1004	"	este 8 óra 9 p.	este 8 óra 10 p.	gyorsvonat
1006	"	éjjel 12 óra 54 p.	éjjel 12 óra 56 p.	gyorsvonat
1010	"	hajnali 4 óra 16 p.	hajnali 4 óra 24 p.	személy vonat
1042	Csak Dombóvárról	reggel 7 óra 19 p.	reggel 7 óra 34 p.	Gyékényesig
Fiume - Budapest				
1041	Kaposvár Csak Gyékényesről	este 7 óra 56 p.	este 8 óra 11 p.	vegyes vonat
1003	Kaposvár	éjjel 3 óra 40 p.	éjjel 3 óra 40 p.	gyorsvonat
1007	"	éjjel 1 óra 19 p.	éjjel 1 óra 27 p.	személy vonat
1005	"	reggel 8 óra 5 p.	reggel 8 óra 6 p.	gyorsvonat
1011	"	reggel 8 óra 55 p.	reggel 9 óra 5 p.	Dombóvártól gyors
1009	"	déli 12 óra 31 p.	déli 12 óra 56 p.	személy vonat
1001	"	d. u. 5 óra 39 p.	d. u. 5 óra 40 p.	gyorsvonat
Kaposvár - Mocsolád - Siófok				
4312	Kaposvár	—	hajnali 4 óra 40 p.	vegyes vonat
4302	"	—	reggel 8 óra 15 p.	motoros vonat
4304	"	—	déli 12 óra 40 p.	"
4306	"	—	d. u. 5 óra 58 p.	"
4308	Tabról Siófokra	—	hajnali 5 óra 26 p.	"
Siófok - Mocsolád - Kaposvár				
4301	Kaposvár	reggel 7 óra 27 p.	—	motoros vonat
4303	"	déli 12 óra 16 p.	—	"
4313	"	este 7 óra 59 p.	—	vegyes vonat
4305	"	este 10 óra 4 p.	—	motoros vonat
4307	Siófokról Tabra	este 10 óra 28 p.	—	"
Kaposvár - Fonyód				
4402	Kaposvár	—	reggel 8 óra 16 p.	személy vonat
4402	"	—	déli 12 óra 41 p.	vegyes vonat
4404	"	—	d. u. 3 óra 30 p.	személy vonat
Fonyód - Kaposvár				
4411	Kaposvár	reggel 6 óra 52 p.	—	vegyes vonat
4401	"	d. u. 2 óra 22 p.	—	személy vonat
4403	"	este 9 óra 45 p.	—	"

(Folytatás a tuloldalon)

Kaposvár—Barcs				
4612	Kaposvár	—	reggel 4 óra 50 p.	vegyes vonat
4614	"	—	d. u. 3 óra 46 p.	"
Barcs—Kaposvár				
4611	Kaposvár	—	reggel 7 óra 13 p.	vegyes vonat
4613	"	—	este 9 óra 28 p.	"
Kaposvár—Szigetvár				
4512	Kaposvár	—	hajnali 4 óra 23 p.	vegyes vonat
4514	"	—	d. u. 4 óra 20 p.	"
Szigetvár—Kaposvár				
4511	Kaposvár	—	reggel 7 óra 50 p.	vegyes vonat
4513	"	—	d. u. 2 óra 57 p.	"

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BŐRÖNDÖS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös üzletemet, melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (Piac-tér), nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket, ugyancsak bőrönd, vadászati és bőr-diszmu árukat.

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gözműfestő gyára
KAPOSVÁR, Fő-utca 31. sz., saját hazában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt
plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gözműfestő gyárát,

mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségügyi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk házi-asszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100 százalékkal növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

A legkapósabb

politikai

napilap

„AZ UJSÁG”

Főmunkatársak:

Herczeg Ferenc, Kenedi Géza,
Köbor Tamás, Kozma Andor,
Mikszáth Kálmán.

Felelős szerkesztő: GAJARI ÖDÖN.
Társ szerkesztő: Dr. ÁGAI BÉLA.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 28 K — f.

Fél évre 14 K — f.

Negyedévre . . . 7 K — f.

Egy hónapra . . . 2 K 40 f.

Hetenként ASSZONY és GYERMEK melléklet.

Megrendelési cím:

„AZ UJSÁG” kiadóhivatala
Budapest, Rákóczi-ut 54.

„AZ UJSÁG” OLVASÓTERME
a vidékről a fővárosba érkező előfizetőink rendelkezésére áll.

Félelem és bánatnak
a családi életben vége!

Egyetemes-világ-asszony védelem.

(Biztos!)

Saját érdekében kérjen 10 fillér levélbélyeg beküldése mellett prospektust és árjegyzéket.

Szétküldés titoktartás mellett:

BAUER JÓZSEF

kosmetikai, higiéniai-vegyi művek.

Főképviselet és szétküldési iroda:

WIEN, I., Sonnenfelsgasse 21.

Jutányos áron

felvételnek

hirdetések

a kiadóhivatalba.